

Pravý břeh Temže je ten pravý

Před časem se Britové chlubil, že se do kdysi tak znečištěné Temže vrátili lososi. Pohled z nábřeží na řeku už tak optimistický není. I dvojice policistů jen krčí rameny – o lososech v řece nic nevědí. Jídelní lístek na poněkud omšelé lodi nabízí i ryby. Dát si někteří z nich u řeky – to se docela hodí. Když sotva dvacetiletý číšník uvidí na stole českého průvodce, s kamennou tváří řekne: „Jo, dejte si rybu, kuchaři je chytají přímo z lodi. Možná bude i k jídlu...“ Možná ne, možná je to jenom ukázka britkého anglického humoru, který český brigádník stačil pochytit od zdejších hostů.

Zkoumat, jestli pod hladinou plavou lososi, určitě není důvod pro to vydat se na necelých pět kilometrů dlouhou procházku po pravém břehu Temže. Proč zrovna po pravém? Právě odtud jsou dobře vidět mnohé z významných londýnských památek i moderních staveb. Některé „atrakce“ stojí přímo u řeky, k dalším je to nejvýš pár set metrů. Takže vzhůru od neogotickým krajkovým vyzdobeného parlamentu z 19. století až k chmurnými legendami opředenému Toweru. Koneckonců, jedná se o Královninu procházku (The Queen's Walk). A když tenhle břeh člověka omrzí, dá se přejít po mostě Millenium Bridge na druhou stranu a podívat se do katedrály sv. Pavla nebo nahlédnout do City.

Hned na začátku upoutá British Airways London Eye. Středoevropan znalý vídeňského Prátru řekne – no co, ruské kolo. Ale tohle měří 135 metrů a jde o jeden ze zázraků moderní techniky i architektury ukotvený pouze z jedné strany dvěma vzpěrami a dvojicí lan. Takže nic neruší pohled na to úplně „nejcentrovatější“ centrum Londýna. Jak kabiny stoupají nahoru, vynořují se i stavby, které přímo od řeky nejsou vidět – třeba Buckinghamský palác nebo Westminsterské opatství.

Přílehlý park Jubilee Gardens patří pouličním muzikantům, borcům perfektně ovládajícím break dance, mimům... (ovšem spíš odpoledne a večer, a pokud zrovna moc neprší). „Vlastně to nedělám ani tak kvůli penězům, je to docela dobré cvičení a rád hraju pro lidi... Ale peníze se taky hodí – Londýn je drahý,“ vysvětluje houslista, skrývající se před deštěm v blízké pasáži. Pouliční umělci ovšem zdaleka nejsou jediným kulturním zážitkem, který nabízí Královnina procházka. Pokud by se někdo rozhodl navštívit všechny okolní velké i malé galerie, nestihl by to ani za několik dnů. Hned v bývalé radnici v Saatchi Gallery vystavují současné britské umění (včetně instalací provokujících konzervativnější publikum), v Hayward Gallery pořádají velké výstavy moderního umění a tak dál a tak dál.

Obří továrnu připomíná Tate Modern Gallery. Strohá, až pochmurná stavba zakončená vysokou věží skutečně kdysi sloužila jako elektrárna. Navenek se změnila pouze tím, že z pohledu od řeky přibýlo skleněné patro, kterým architekti pustili dovnitř světlo. Vstupné se na stálé sbírky neplatí, a tak se do galerie člověk může vracet i několikrát za den, pokud se zrovna rozprší, což je v Londýně dost běžný jev.

Pohled na druhou stranu řeky dokládá, jak chaoticky se v posledních dvou stoletích Londýn proměňoval. Třeba starou budovu nádraží Charing Cross doslova přikryl moderní nákupní komplex. O kus dál za reprezentativními domy z 19. století vykukuje strohý věžák (původně ho postavili pro potřeby londýnské burzy, ale nikdy tam nesídlila – přišel věk počítačů a ctihodná finanční instituce už nepotřebovala tolik kancelářů) a také mrakodrap Normana Fostera přezdívaný Cucumber. Okurku je dobře vidět i z jednoho z tradičních symbolů Londýna, z mostu Tower Bridge. Vytváří svérázné pozadí někdejšímu královské-

Je to místo mnoha různých událostí

Katedrála sv. Pavla dominuje panoramatu

Ted' je tu klid, ale po škole sem zamíří „skejťáci“

Procházka skýtá úchvatné
pohledy na řeku,
na historický i moderní Londýn

Tower Bridge, kdysi jediný most přes řeku

O lososech v řece policisté nic nevědí...

mu sídlu – Toweru. Se zachováním panoramatu si prostě v britské metropoli hlavu příliš nelámali. A minulost kolem Queen's Walk dnes připomínají jen solitéry. Pravda, shakespearovské divadlo Globe nebo loď bukanýra Francise Drakea jsou novodobé repliky, ale bývalé vězení Clink Prison s muzeem anebo typická staroanglická hospoda Anchor mají opravdu dlouhou historii. Nábřeží však žije především současným životem. Našel se tu i prostor pro graffiti.

Podél řeky posedávají a korzují důchodci i mladé dvojice. Samozřejmě nechybějí pro Londýn tak typičtí běžci. Možná si jen zlepšují kondici, možná trénují na tradiční maraton, který se podél Temže běží uprostřed dubna. Trasu pokaždé lemují špalíry lidí. I když ti nejlepší závodníci už jsou dávno v cíli, diváci vydrží povzbuzovat i ty poslední. Nevadí jim, že po asfaltu se spíš už jen plouží jednotlivci, kteří silou vůle chtějí dosáhnout cíle, anebo běžci – recesisté v maškarním. Teprve pak se fanoušci rozejdou; kam jinam než do pubů a kaváren.

Spíš turistům je určený příjemný podnik Young's Founders Arms, z jehož prostorné terasy je nádherný pohled na obří kopuli katedrály svatého Pavla a na City, čtvrt byznysu. Tradiční fish and chips nebo káva osvěží a může se pokračovat dál. Kolem zakotveného válečného křižníku až k úchvatnému dílu viktoriánské éry, mostu Tower Bridge, a po něm přejít k samotnému Toweru. Právě tady, u téměř devět set let starého hradu, který dlouhá staletí sloužil také jako vězení a smutně proslul popravami Anny Boleyn či Thomase Moera, se docela hodí procházku ukončit a vrátit se – třeba metrem. ■